

**СИЛАБУС
СКУЛЬПТУРА**

Кафедра	Декоративне мистецтво	Рівень вищої освіти	Другий Магістр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Рік навчання	1-й
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Вид дисципліни	вибіркова
Види декоративного мистецтва	Декорування середовища художнім деревом, керамічна пластика, художній метал, художній текстиль, декоративний розпис, прикладна графіка, художнє моделювання костюма, художні вироби зі шкіри та хутра	Семестри	1-2

Викладач: Дутка Василь Якович
+380673678926, artdutka@gmail.com

Мета та завдання навчальної дисципліни

Дисципліна «Скульптура» відноситься до циклу професійної підготовки, а саме до нормативної частини дисциплін самостійного вибору студентів. Оптимізація навчально-виховного процесу на засадах досягнень сучасної науки, особистісно-орієнтований підхід у навчанні забезпечує професійні навички та інтелектуальний рівень потреб майбутніх фахівців відповідно до середовища їхньої професійної діяльності.

Мета курсу «Скульптура» полягає у здобутті професійних навичок з ліпки, подальшому вивченні законів пластики й практичних навичок для застосування в творчій діяльності, а також у формуванні творчого мислення скульптора, який вміє працювати з тривимірними об'ємами та формами,

володіє основами об'ємно - просторового моделювання. Програма розрахована на 10 кредитів аудиторних та самостійних занять, що дозволяє сформувати достатню кількість професійних навиків та теоретичних знань.

Завдання курсу – засвоєння теоретичних знань та практичних навиків у галузі академічної скульптури й пластичного моделювання на прикладі класичних взірців художньої культури та живої природи; ознайомлення з різними пластичними матеріалами й техніками; вивчення способів та прийомів створення тривимірних об'єктів художнього спрямування. Робоча програма охоплює теми академічної та монументально-декоративної пластики, знання скульптурних матеріалів, інструментів й устаткування для ліпки. Програмові завдання охоплюють процес створення скульптурних творів від розробки ескізу до втілення ідеї в матеріалі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- новітні напрямки в станковій та монументально – декоративній скульптурі;
- сучасні тенденції розвитку вітчизняного та світового мистецтва.

Вміти:

- володіти принципами й технологіями, методами та засобами самоорганізації та самовдосконалення;
- абстрактно мислити, знати принципи й технології аналітики та синтезу інформації;
- користуватись знаннями рисунку, володіти практикою побудови об'ємних зображень на базі графічних ескізів;
- оперувати типами композиційної побудови художнього твору;
- застосовувати різноманітні трансформації (інтерпретація, стилізація, імпровізація) під час створення композиції ;
- узгоджувати пластичні рішення з можливостями технік монументально-декоративної й станкової пластики;
- уміти аналізувати твори пластичних мистецтв .

Під час курсу формуються та розвиваються наступні компетентності, закладені в освітній програмі «Декоративне мистецтво» (ІК – інтегральна компетентність, ЗК – загальні компетентності, ФК – фахові компетентності):

ІК Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва під час практичної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ЗК 6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

ФК 1. Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну мову при створенні художнього образу.

ФК 7. Володіння теоретичними і методичними засадами навчання та інтегрованими підходами до фахової підготовки художників образотворчого і декоративного мистецтва та реставраторів творів мистецтва, планування власної науково-педагогічної діяльності.

ФК 9. Здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно значущий продукт образотворчого та/або декоративного мистецтва.

ФК 12. Здатність володіти категоріальним апаратом, методологією сучасного мистецтвознавчого аналізу стилістичних течій та художніх творів; науковими принципами експертизи творів образотворчого мистецтва.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 1. Визначати, аналізувати і пояснювати історичні, культурологічні, соціокультурні, художньо-естетичні аспекти розвитку світового та українського образотворчого і декоративного мистецтва.

ПРН 4. Представляти формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

ПРН 12. Представляти результати діяльності у науковому та професійному середовищі в Україні та у міжнародному професійному середовищі.

СТРУКТУРА КУРСУ

Згідно з навчальним планом на 2022–2023 навчальний рік, «Скульптура» на 1 курсі вивчається протягом 2 семестру.

Кількість ЕКТС 10 (300 год)

Лекцій 4 год

Практичних 89 год

Самостійної роботи 207 год

Тижневе навантаження 1-2 сем. – 3 год. аудиторні, 7 год. самостійної роб.

Завдання вивчення дисципліни :

- 1. Отримання комплексу знань, умінь та навичок в створенні рельєфних та об'ємних моделей скульптурної пластики*
- 2. Активізація розвитку художнього мислення та творчої уяви.*
- 3. Розвиток зорової пам'яті та просторового мислення.*
- 4. Вміння оперувати образно-виражальними засобами в ліпці :лінією, силуетом, об'ємом, фактурою*
- 5. Володіння композиційними закономірностями скульптурного твору*
- 6. Розкриття художніх здібностей, формування власного стилю та естетичних пріоритетів*
- 7. Вивчення та оволодіння навиками формовки та відливу гіпсових моделей*

Курс розрахований на 2 навчальні семестри

Після закінчення семестру здійснюється контроль якості засвоєння знань у вигляді екзаменаційного перегляду практичної роботи курсу.

Лекції

1. «Зображувальне поле, його закони та особливості»
2. «Золотий перетин і питання теорії композиції»
3. « Рух, простір і час в образотворчому мистецтві»

Навчальні модулі:

I семестр

МОДУЛЬ I. ФІГУРА ЛЮДИНИ (РЕЛЬ'ЄФНЕ ВИРІШЕННЯ)

Змістовий модуль 1. Рель'єф одягненої фігури людини в тондо. (Тематична постановка)

Кількість часу для виконання завдання – 150 год.

(лекцій – 2 год, практичних – 43 год, самостійна робота – 105 год)

Поетапне оцінювання:

Завдання 1. Створення ескізу майбутньої композиції (**10 балів**)

Завдання 2. Ліпка рель'єфу в глині (**65 балів**)

Завдання 3. Зняття гіпсової форми (**15 балів**)

Завдання 4. Відлиття гіпсової моделі (10 балів)

Послідовність виконання завдання:

1. Створення ескізу майбутньої композиції – 15 год (10 балів)

Завдання: Розробка композиційного вирішення художньої ідеї. Пошук формотворчих та художньо - пластичних варіантів у розробці ескізу рель'єфної композиції.

Результат: графічні ескізи (до 10 позицій), які розкривають тему в основних художньо-пластичних засадах.

Розмір: 15 x 15 см, матеріали — довільні

Оцінюється різноманітність художнього вирішення проблеми, якість абстрактного мислення, якість стилізації, інтерпретації та візуальна виразність ідеї.

Результат: Завершений рисунок для рель'єфу.

2. Ліпка рель'єфу в глині, або пластиліні. Уточнення рисунку, проробка та моделювання пластики деталей (обличчя, руки, елементи одягу, аксесуари тощо) – 80 год (65 балів)

Завдання: Виготовлення пласта (діаметр – 40 – 45 см), перенесення контуру ескізного рисунку. Прокладання загальних форм у відповідності до обраного масштабного скорочення.

Оцінюється правильність виконання рель'єфного зображення в відповідності до академічних вимог

Результат: правильно виставлені всі опорні точки в рель'єфі згідно принципів масштабного скорочення, робота в ліпці виконана на 90 %

3. Зняття гіпсової форми) – 25 год (15 балів)

Завдання: Виготовлення одноразової гіпсової форми.

Оцінюється технічна досконалість, якісний рівень виконання.

Результат: одноразова гіпсова, або багаторазова силіконова форма

4. Відлив чистової моделі в гіпсі – 30 год (10 балів)

Завдання: Відлив та опрацювання моделі, тонування під матеріал (мідь, бронза)

Результат: готова гіпсова модель рель'єфу

Оцінюється якість виконання моделі в матеріалі: інноваційність, оригінальність, технічна доконаність.

Результат: готова гіпсова модель рель'єфу

II семестр
МОДУЛЬ II. ФІГУРА ЛЮДИНИ (КРУГЛА СКУЛЬПТУРА)

Змістовий модуль 2. Одягнена фігура людини. Об'ємно-просторове вирішення (Тематична постановка)

Кількість часу для виконання завдання – 150 год.

(лекцій – 2 год, практичних – 46 год, самостійна робота – 102 год)

Поетапне оцінювання:

Завдання 1. Створення ескізу майбутньої композиції (10 балів)

Завдання 2. Виготовлення каркасу. Ліпка в глині, або пластиліні (55 балів)

Завдання 3. Зняття гіпсової форми (15 балів)

Завдання 4. Відлиття гіпсової моделі (10 балів)

Додатковим балом оцінюються:

- творчий інноваційний підхід у створенні художнього образу 5 балів,
- оригінальність та авторський стиль у розкритті теми 5 балів.

Послідовність виконання завдання:

1. Створення ескізу майбутньої композиції – 10 год (10 балів)

Завдання : Розробка композиційного рішення художньої ідеї; пошук формотворчих та художньо - пластичних варіантів у розробці ескізу однофігурної композиції для круглої скульптури .

Оцінюється різноманітність художнього вирішення проблеми, якість абстрактного мислення, якість стилізації, інтерпретації та візуальна виразність ідеї.

Результат: графічні ескізи (до 10 позицій), які розкривають тему проектування в основних художньо-пластичних засадах.

Розмір: 15 x 20 см, матеріали -- довільні

2. Виготовлення каркасу (висота фігури – 40 – 45 см). Ліпка в глині, або пластиліні – 80 год (55 балів)

Завдання: На основі ескізної моделі та замальовок зробити прокладання загальних форм та об'ємів загальної маси фігури. Уточнення рисунку, проробка та моделювання пластики деталей (обличчя, руки, елементи одягу , аксесуари тощо)

Оцінюється професійний рівень ліпки в відповідності до концептуального ескізу, технічний рівень глиняної моделі та довершеність в ліпці

Результат: Готова глиняна модель

3. Виготовлення чорної гіпсової форми з глиняної моделі, відлив чистової моделі в гіпсі – 30 год (15 балів)

Завдання: Виготовлення одноразової гіпсової , або багаторазової силіконової форми

Результат: одноразова гіпсова, або силіконова багаторазова форма

Оцінюється технічна досконалість якісний рівень виконання

4. Відлито гіпсової моделі – 30 год (10 балів)

Завдання: відлив та опрацювання гіпсової моделі, тонування під обраний матеріал в відповідності до творчого задуму

Результат: завершена гіпсова модель

Оцінюється якість виконання моделі в матеріалі: інноваційність, оригінальність, технічна доконаність.

Результат: готова гіпсова модель рельєфу

Рекомендована література

Головна

1. Єфімов І.В. Про мистецтво скульптури. М.: Мистецтво, 1977.
2. История зарубежного искусства. М.: Изобразительное искусство, 1984.
3. Лантэри Э. Лепка. М.: Издптельство Академии Художеств СССР, 1963. 331 с.
4. Мельник А.А. Основные закономерности построения скульптурного рельефа. М.: Высш. шк., 1985. 110 с.
5. Хогарт Б. Рисунок человека в движении. Ростов-на-Дону: Феникс, 2001. 176 с.
6. Хогарт Б. Динамическая анатомия для художников. Тула: Родничок, М.: Астрель, 2001.
7. Школа изобразительного искусства. В 10-ти выпусках. М.: Изобразительное Искусство, 1986.
8. Юному художнику: Практическое руководство по изобразительному искусству. – М.: Издапельстао Академии художеств СССР, 1963.

Допоміжна

1. Авсеян О.А. Натура и рисование по представлению. М.: Изобразительное искусство, 1985. 152 с.
2. Васютинский Н. Золотая пропорция. М.: Молодая гвардия, 1990.
3. Закс Ханнелоре Донателло. Берлин: Мир искусства, 1988.
4. Косарева А.В. Искусство медали. М.: Просвещение, 1977.
5. Кузнецова Л.С. Беседы об изобразительном искусстве и архитектуре. О языке архитектуры, скульптуры и живописи. К.: Рад. шк., 1989. 319 с.

6. Левин С.Д. Беседы с юным художником. Вып I. М.: Советский художник. 1988. 288 с.
7. Левин С.Д. Беседы с юным художником. Вып II. М.: Советский художник. 1988. 320 с.
9. Молева Н., Белютин Э. Школа Ашбе. М., «Искусство», 1958.
10. Роден О. Сборник статей о творчестве. М., 1960.
11. Саверкина И. Греческая скульптура V в. до н.э. в собрании Эрмитажа. Каталог. Лен. отд.: Искусство, 1986. 159 с.
12. Степанов А. Мастер Альбрехт. Ленинградское отделение: Искусство, 1991.
13. Эрпель Фриц Микеланджело. Альбом. – Берлин: Мир искусства, 1990.

Інформаційні ресурси

1. Архітектоніка. Режим доступу: <http://www.light-space.ru/threads/976/>
2. Голубкіна Анна. Твори скульптора. Режим доступу: <http://www.tg-m.ru/articles/2-2014-43/relefy-anny-golubkinoi-mezhdu-skulpturoi-i-zhivopisyu>
3. Сто відомих скульпторів. Режим доступу: <http://www.100sculptors.info/14.html>
4. Сучасна скульптура. Режим доступу: <http://relaxic.net/tag/>
5. Уроки скульптури Олега Торопигіна. Режим доступу: http://www.marhi.ru/kafedra/guman/history/history1_11.php
<http://www.skulptu.ru/textbook.htm#Рельеф>

5. Політика курсу

Вимоги викладача та правила поведінки студентів на заняттях.

1. Комунікація та спільна співпраця є важливими компонентами засвоєння знань і професійних компетентностей під час вивчення курсу (модуля). Студент і викладач несуть спільну відповідальність за створення безпечного і сприятливого навчального середовища.
2. Студент зобов'язаний відвідувати усі аудиторні заняття та брати активну участь у навчальному процесі кафедри.
3. Недопустимі пропуски та запізнення студентами аудиторних занять. У разі пропуску занять без поважних причин, оцінка за проміжний контроль автоматично знижується на 10 %. Якщо пропуски становлять понад 50 % аудиторних занять, то вважається, що такий студент не засвоїв програмовий матеріал курсу в повному обсязі, тому кількість балів на модульному контролі може становити не більше 60 балів.
4. Усі практичні завдання, які передбачені навчальною програмою дисципліни, повинні бути виконані вчасно та в повному обсязі, а також

належним чином оформлені та представлені на екзаменаційну сесію (екзамен-перегляд). У разі незадовільної оцінки студент має право перездати курс у 7-денний термін. Несвоєчасне виконання поставленого завдання є неможливим.

5. У межах самостійної роботи студенти опрацьовують задані завдання, вивчають додатковий матеріал за темою, виконують практичні роботи з метою самоконтролю та перевірки засвоєння ними знань і набутих навичок.

6. Студенти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності при виконанні практичних, самостійних, індивідуальних та контрольних завдань. У випадку списування і плагіату при виконанні завдання, студент отримує незадовільну оцінку. У разі повторного списування чи виявлення плагіату студент не допускається до семестрового заліку чи екзамену.

7. Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу (модуля) чи змісту практичних завдань протягом робочого часу усно або засобами повідомлень. За потребою студентів викладач призначає консультацію для аналізу практичної чи самостійної чи роботи студента. Відвідування таких консультацій-- за бажанням студента.

8. Викладач ознайомлює студентів із методичними рекомендаціями щодо виконання практичних, самостійних і контрольних робіт, наводить перелік питань та завдань для проведення підсумкової оцінки знань, заліку чи екзамену. Усе це гарантує високу ефективність навчального процесу і є обов'язковим для студентів.

9. Студенти мають право користуватися методичним забезпеченням та авторськими навчальними посібниками викладачів кафедри, а також унаочненим матеріалом і літературою за фахом.

10. Кожен викладач ставить перед студентами систему вимог та правил їх поведінки на аудиторних заняттях.

11. Розподіл балів, що їх отримують студенти з навчальної дисципліни, є сумою балів за виконання змістових модулів та отриманих під час іспиту. Максимальна кількість балів за вивчення даного курсу становить 100 балів

12. В аудиторіях заборонено вживати їжу та напої (за винятком води та у разі медичної необхідності). Під час аудиторних занять заборонено користуватися мобільними телефонами та іншими цифровими електронними пристроями, які мають бути вимкнені або переведені у беззвучний режим. Ноутбуки чи планшети можуть використовуватися лише для виконання навчальних завдань за вимогою.

6. Політика виставлення балів

При оцінюванні враховуються бали набрані на поточному контролі (здача змістових модулів), підсумковому контролі (екзамен-перегляд) та за самостійну роботу.

На результат оцінювання також впливає присутність студента на заняттях та його активність під час практичної роботи. У разі пропуску заняття (занять) без поважних причин, які задокументовані, оцінка за проміжний контроль автоматично знижується на 10 %. Якщо пропуски становлять понад 50 % аудиторних занять, то вважається, що такий студент не засвоїв програмовий матеріал курсу в повному обсязі, тому загальна кількість балів на підсумковому модульному контролі може становити не більше 60 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен, курсовий проект (робота), практика	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	X F	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни